

2. 2. Osnutak i povijest časopisa

Časopis *Metalurgija* osnovan je 1962. godine. To je vrijeme promjena koje se događaju općenito na području metalurgije u bivšoj državi Jugoslaviji, a u Sisku posebice. Najprije su u sastavu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnovani Metalurški i Kemijsko tehnološki odjel za naftu, a u listopadu 1960. godine na odjele u Sisku upisuje se prva generacija studenata, te je počela redovita nastava.

S druge strane, početkom 1961. godine, reorganizacijom dotadašnjeg Sektora za istraživanje u okviru Željezare Sisak, osnovan je Institut za metalurgiju (osnivač Željezara Sisak, suosnivač Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Institut je izrastao izravno iz Željezare Sisak, uz koju je bio i neposredno smješten, a organiziran je kako bi prvenstveno usmjeravao svoje djelovanje na unapređenje rada Željezare, prilagođavajući svoje zadaće prema problematici i perspektivnom razvitku Željezare Sisak.

Posebice, to je vrijeme kada Institut radi na problemima koji su bili od interesa za sve željezare i svojom opremom i stručnim kadrovima dopunjuje rad ostalih instituta i razvojnih laboratorija crne metalurgije. Trebalo je rješavati niz stručnih i znanstvenih zadaća:

- istraživanja bolje pripreme i metalurškog oplemenjivanja sirovina,
- istraživanja intenzifikacije tehnoloških procesa proizvodnje željeza, čelika, valjanih proizvoda, čeličnog i sivog lijeva,
- proučavanje procesa hidrometalurgije za ekstrakciju kovina važnih za crnu metalurgiju,
- istraživanja usvajanja novih kvaliteta,
- istraživanja metalurgije praha,
- istraživanja metalurških ispitivanja kovina (mehanička, tehnološka, defektoskopska, metalografska) itd.

Za te je zadaće valjalo je, uz vlastita originalna istraživanja, pratiti i postignuća u svijetu u objavljenoj literaturi (knjigama odnosno časopisima). Rezultati vlastitih istraživanja prezentirani su u obliku elaborata, referata na stručno-znanstvenim skupovima u tuzemstvu ili inozemstvu, i u odgovarajućim časopisima.

Već tada je ustanovljeno da se na području bivše države izdaje vrlo malo časopisa koji se bave problematikom s područja metalurgije. To su bili ovi časopisi iz šireg područja djelatnosti (originalni naslovi):

1. Tehnika - izdavač: Savez inženjera i tehničara Jugoslavije, Beograd, od 1946. godine,
2. Rudarsko-metalurški zbornik - izdavač: VTOZD Montanistika, Fakultet za naravoslovje in tehnologijo, Univerza v Ljubljani, in Rudarski Inštitut, Ljubljana, od 1954. godine.

Ti su se časopisi tiskali izvan Republike Hrvatske, a osim njih bilo je još nekoliko časopisa za užu područje metalurgije:

1. Zavarivanje - izdavač: Društvo za tehniku zavarivanja Hrvatske, Zagreb, od 1958. godine,
2. Ljevarstvo - izdavač: Savez ljevača SRH, Zagreb, od 1954. godine,
3. Zavarivač - izdavač: Jugoslavenski savez za zavarivanje, Beograd, od 1956. godine,
4. Varilna tehnika - izdavač: Zveza društev za varilno tehniko Slovenije in Inštituta za varilstvo, Ljubljana, od 1952. godine,
5. Livarski vesnik - izdavač: Društvo livarjev Slovenije, Ljubljana, od 1954. godine.

U okviru Društva inženjera i tehničara Željezare Sisak pokrenuta je akcija za osnivanje jednog časopisa s tog područja u Sisku i Hrvatskoj.

U godini osnivanja - 1962. godini - izašao je jedan broj. Redakcija u njemu piše (citat):

“Danas, kad izlazi prvi broj časopisa za stručna i društvena pitanja Željezare i kad se u tom broju pojavljuju suradnici iz redova stručnjaka Željezare, tako da će u svakom broju broj stručnih priloga biti različit po tretmanu teme - možemo ustvrditi da imamo formiran lik stručnog radnika i stručnjaka Željezare Sisak koji je u svojim nastojanjima vezan za daljnji uspješniji rad svog kolektiva. Časopis *Metalurgija* pojavljuje se baš zbog toga da na svojim stranicama razvija i pomaže sagledavanju pojedinih pitanja.

Sada, kada se nalazimo pred velikim zadacima u proširenju kolektiva, kad smo uspjeli kao cjelina povećati reprodukciju, kad uvodimo nove metode rada u svim oblicima, časopis *Metalurgija* će na svojim stranicama obrađivati stručne teme iz proizvodnje željeza i čelika, kao i svih tehničkih i ekonomskih nauka vezanih za tu proizvodnju, što znači da će tretirati problematiku iz područja metalurgije, strojarstva, elektrotehnike, energetike, kemije, organizacije rada, ekonomike, analize tržišta, rada društveno-političkih organizacija Željezare itd.

Članovi kolektiva mogu na ovoj stručnoj tribini iznijeti svoja iskustva, studije i rješenja koja će koristiti razvitku Željezare i pridonijeti usavršavanju i oblikovanju industrijskog lika članova kolektiva.

Uvjereni smo da će ovaj časopis primiti svi naši članovi i uvjereni smo da će svojim priložima pridonijeti da *Metalurgija* izgradi svoju određenu fizionomiju i tako postane stručni list koji će opravdati svoje izlaženje.”

U prvom redakcijskom kolegiju bili su: Branko Mirilović, Milan Juričić, Franjo Vanek i Emilijan Zeman. Glavni i odgovorni urednik bio je Branko Majerhold. Iako ni jedan od njih nije bio po struci metalurg, mudro su procijenili važnost metalurgije, te im i ovom prigodom izražavamo veliku zahvalnost za osnutak časopisa *Metalurgija*.

Fizionomiju časopisa *Metalurgija* u prvim godinama izlaženja odražava stanje u razvoju struke istraživanja i razvitka u okviru Željezare Sisak.

Nakon tri godine izlaženja časopisa *Metalurgija* (1965.), redakcijski kolegij je odlučio da će ubuduće "Metalurgija" biti stručno glasilo Tehnološkog fakulteta u Zagrebu, Odjela u Sisku, Instituta za metalurgiju u Sisku i Željezare Sisak.

Obavijest uredništva bila je (citirano): "Svoju djelatnost, *Metalurgija* će proširiti time na naučno istraživački i pedagoški rad, dajući mogućnost šireg upoznavanja

tehničkog napretka i njegove teoretske obrade u Željezari. Pored originalnih radova donosit će osvrte na važnija tehnološka ostvarenja u zemlji i inozemstvu. Na taj način nastojat će pružiti dovoljno korisnog materijala kako inženjerima i tehničarima, tako i studentima."

Izdvajanjem iz sustava Tehnološkog fakulteta i ustrojavanjem Metalurškog fakulteta kao OOUR-a u okviru RO. Instituta za metalurgiju Sisak od 1979. do 1984. izdavatelj časopisa je Metalurški fakultet. Od 1984. do 1991. izdavatelj je Izdavački savjet časopisa *Metalurgija*. Godine 1992. ustrojeno je Hrvatsko metalurško društvo (prije Društvo u zajednici sa Savezom rudarskih, geoloških i metalurških inženjera Hrvatske). Od 1992. do 1994. suizdavatelji časopisa su Hrvatsko metalurško društvo i Metalurški fakultet.

Danas je izdavatelj časopisa Hrvatsko metalurško društvo a čije je stvarno izvorište u osnivaču časopisa, tj. Društvu inženjera i tehničara Željezare Sisak.